

Voor Louis le Roy speelt tijd geen rol

de Haer 10-7-1996

HEERENVEEN - In Museum Willem van Haren is tot en met 25 augustus de tentoonstelling 'Werken naar 3000' van de kunstenaar-filosoof Louis le Roy te zien. Het betreft een expositie van schilderijen en foto's rond het centrale thema in de ideeën van Le Roy: complexiteit. De tentoonstelling wordt zaterdagmiddag om half drie geopend door prof. J. Bergsma, psycholoog.

De in Oranjewoud wonende kunstenaar-filosoof Louis le Roy heeft wereldfaam verworven met de bouw van zijn eco-kathedraal in Mildam. In dertig jaar tijd heeft hij een drie hectare groot weiland omgetoverd in een adembenemend landschap, waarin hij eigenhandig 25 miljoen kilo stratenmakersafval heeft verwerkt tot complexe architectonische vormen. Met dit project wil Le Roy aantonen waartoe één mens in staat is, wanneer hij de tijd en de ruimte krijgt om in samenspel met de natuur zijn vrije energie aan te wenden.

'Tijd' is wellicht het belangrijkste woord in de ideeën van Le Roy. Het is dé voorwaarde voor het ontstaan van complexe systemen, waarvan de natuur het beste voorbeeld is. Vergelijkbaar met de kathedralenbouwers in de Middeleeuwen, die generaties over de bouw van een kerk deden, ziet

Le Roy zijn eigen werk in Mildam slechts als een kleine bijdrage in een eindeloos proces dat uiteindelijk zal leiden tot een hoogcomplex bouwwerk. In de titel van de tentoonstelling 'Werken naar 3000' is deze gedachtengang verwoord.

In de expositie, exposé is wellicht een beter woord, doet

Le Roy een poging om het begrip 'complexiteit' zichtbaar te maken. Hij doet dit aan de hand van een opstelling van honderden stuks gekleurd kristal. Het doel van de opstelling is te laten zien dat er door de samenhang van kleur en licht, lijnen en structuur van al deze kristalobjecten een totaal nieuw geheel ontstaat, dat niet meer terug verwijst naar het individuele vaasje of asbak. Er is een begin van complexiteit ontstaan, dat zich als het ware zelf gevormd en geordend heeft, daarbij slechts geholpen door Le Roy's plaatsende

hand. Prachtige detailfoto's van gekleurd kristal onderstrepen de enorme complexiteit van een dergelijke opstelling.

Om greep te krijgen op het begrip 'complexiteit' en onze waarneming daarvan heeft Le Roy ook schilderijen gemaakt van een opstelling van gekleurd kristal. De schilderijen vormen tesamen één groot werk van veertig vierkante meter, dat ooit in het Thialfstadion gehangen heeft. In het museum is dit immense werk op schaal te bewonderen. De schilderijen laten zien dat er samenhangen zijn, dat er complexiteit bestaat, maar vooral... dat het niet af is. Evenmin als ook de eco-kathedraal af is. Le Roy's projecten zullen nooit af zijn. Voor hem zijn het monumenten van wording, van ontstaan en verval, van vernieuwing en verandering, van processen met een totaal onbekende uitkomst over nog eens duizend jaar. Dat is, zo aan het eind van dit millennium, een intrigerend gegeven.